

UMĚNÍ DAROVAT

THE ART OF GIVING

Vážení čtenáři,

čtete právě stránky dalšího vydání Umění darovat, přílohy o rozvoji filantropie v Česku. Po odeznění první vlny pandemie způsobené novým koronavirem je možné prohlásit, že se opět prokázalo, jak vystavení společnosti náročnějším podmínkám probudí ve většině lidí to nejlepší. Je potěšující vědět, že lidé neváhají a pomáhají. Od jednorázových charitativních kroků po systematické dobročinné počiny. Od šití a rozvázení roušek, vaření jídla pro seniory v izolaci po vybavení dětí k online výuce. Ostatně, řadu takových příběhů ocení počátkem října Cena Via Bona v kategorii Hrdinové za časů krize. Kritičtější podmínky zároveň vždy výrazněji odhalí slabší místa společnosti, které za obvyklých okolností v každodenních zprávách zapadnou. Projevila se tak u nás například křehkost matek samoživitelek nebo zranitelnost seniorů v pečovatelských domech. Jestli tedy někdy začít s filantropií, nejvhodnější čas je právě teď! Inspirovat se můžete na následujících stránkách. Hezké čtení!

Hrdinové mezi námi

V rezidenci velvyslance USA ve vile Otto Petschka budou 5. října vyhlášeny ceny už 23. ročníku Via Bona. Každý rok odborná komise Nadace Via shromažďuje a oceňuje příběhy lidí, kteří v nejrůznějších podmínkách a nejrůznějšími způsoby konají dobro, pomáhají svému okolí a inspirují ostatní. Pomáhají ze své vůle a nic za to neočekávají, proto Srdcaři. Cena Via Bona má za cíl zviditelnit témata dárcovství a filantropie a poděkovat všem, kteří se dobročinností zabývají. Ústředním tématem Ceny Via Bona 2020 je "(Ne) rozdělená společnost". Kromě tradiční kategorie Srdcař bude vyhlášen i Hrdina za časů krize. Tři finalisty ze Srdcařů nadace ocení grantem 30 000 korun na jejich další dobročinnou činnost. Mezi hrdiny za časů krize jsou nominováni mimo jiné ADRA Brno, Iniciativa #vietnamcipomáhají i lidé jako Eva Ptáčková za šití roušek či Josef Šebek za opravy šicích strojů zdarma pro švadlenky šíjící roušky. Mezi Srdcaři jsou lidé a organizace angažující se v nejrozičtějších odvětvích - od péče o děti přes záchranu týraných zvířat po rekonstrukce kulturních památek. Nominovaných organizací a jedinců,

kterí dobrovolně věnují svou energii, čas, zkušenosti i finanční prostředky ve prospěch druhých, je letos úctyhodných 118. Celkem bylo v historii ceny nominováno přes 1 000 příběhů a za své aktivity bylo oceněno 132 jednotlivců, kolektivů i firem. Více o jejich inspirativních příbězích můžete číst na webu nadacevia.cz.

Zdroj: www.nadacevia.cz

Pastelky!

Nápad nazvaný Školní freeshop vzešel od studentky oboru audiovizuální studia na FAMU Hannah Saleh, která se rozhodla, že její bakalářská práce bude zároveň užitečná společnosti. A to hned na více úrovních, od sociální po ekologický rozměr. Přes sociální média proto vyhlásila sbírku školních pomůcek a výtvarných a sportovních potřeb, které leží bez užitku v mnoha domácnostech. Věci v dobrém stavu tak mohly najít nové majitele. Po čtrnácti dnech intenzivního sběru pak

od 19. do 23. srpna proběhl v holešovickém „kreativním epicentru“ Vzletná a v kavárně Kampusu Hybernská uzavřený freeshop, kam si přišly vybrat školní potřeby a pomůcky pozvané matky samoživitelky, které sdružují různé charitativní společnosti. Právě na samoživitelky totiž nejsilněji dopadá zátěž při nakupování školních potřeb na nový školní rok, letos umocněná obdobím epidemie, kdy řada z nich přišla o výdělky. Záměrem Hannah Saleh bylo vytvořit jednoduchý návod, jak založit a realizovat podobné tvůrčí a zároveň užitečné nápady.

Zdroj: Facebook @skolnifreeshop

Obrovské překvapení

Mackenzie Scottová, bývalá manželka nejbohatšího muže na světě Jeffa Bezose, koncem července překvapila filantropický svět, když ze svého majetku věnovala 1,7 miliard dolarů 116 neziskovým organizacím. MacKenzie Scottová je po rozvodu považována za nejbohatší ženu USA s majetkem v celkové hodnotě 62 miliard dolarů. Dar rozprostřený mezi tyto organizace má pomoci řešit nejrůznější problémy současnosti od rasové rovnoprávnosti přes podporu základní i vysokoškolské vzdělanosti až po výuku demokracie. Scottová navíc věnovala peníze organizacím bez jakýchkoli omezujících podmínek a složitého schvalování žádostí, což je v době, kdy pandemie covid-19 příjem organizací

snížila a zkomplikovala, velmi cenné. „Každé z organizací jsem přispěla s tím, že nechávám na nich, aby peníze utratili tak, jak bude podle jejich názoru nejlepší,“ napsala k tomu. Scottová se hned po rozvodu přihlásila ke kampani The Giving Pledge, tedy výzvě, která zavazuje její členy věnovat většinu svého majetku ještě během života na dobročinnost. Scottová tak bude muset každým rokem rozdat mezi 3 a 4 miliardami dolarů.

Zdroj: putnam-consulting.com

Na koloběžce o život

Na nejzápadnější místo v České republice ve vesnici Krásná dojezdi 19. srpna dva přátelé na koloběžce, Bára a Honza. Cestu, která jim trvala sedm dní a měřila od nejzápadnějšího bodu republiky ve vesnici Bukovec 832 kilometrů, se rozhodli spojit s mobilním hospicem Strom života v Novém Jičíně. Chtěli, aby si lidé práce mobilního hospice všimli, a aby jej také finančně podpořili. Nevyléčitelně nemocní pacienti mohou díky fungování Stromu života prožít poslední chvíle doma. Přes platformu Znesnáze21 je možné dále na hospic přispívat.

Zdroj: znesnaze21.cz

Rada v pravou chvíli

Mnoho talentovaných afroamerických nebo hispánských studentů a dětí z chudých rodin nedokáže vstoupit na akademickou půdu, protože jim chybí profesionální poradenství, pomoc při vyplnění přihlášky a sestavení finančního plánu. Nadace Billa a Melindy Gatesových ohlásila, že poskytne dar v hodnotě 23 milionů dolarů, který jim má pomoci. Jak Bill Gates napsal na svém blogu: „Třicet procent bílých studentů a až čtyřicet procent afro-amerických a hispánských studentů nenastoupí na univerzitu do dvou let od absolvování střední školy – a dopad covidu-19 situaci ještě zhoršil. Každému člověku by se mělo dostat rady a pomoci, aby se vydal na akademickou cestu, která je pro něj dobrá.“

Zdroj: philanthropynewsdigest.org

První vlaštovka?

Martin Hausenblas je první úspěšný český podnikatel, který se rozhodl velkou část svého majetku veřejně odkázat na dobročinné účely. Ve své nedávno sepsané závěti ustanovil, že 30 procent jeho podílů ve firmách Adler a Liftago připadne rovným dílem Ústecké komunitní nadaci a Nadaci Via. Odhad současné hodnoty těchto podílů je 200–300 milionů korun. Hausenblas se inspiroval americkým hnutím Giving Pledge.

Zdroj: Forbes.cz

Umět udělat i špatné rozhodnutí

Proč počet obyvatel není měřítkem úspěšnosti krajiny, proč je dobré dát lidem do rukou více zodpovědnosti a jak vést šťastný život tím, že člověk pomáhá druhým říká pro Umění darovat podnikatel z Broumova a jeden z nejzajímavějších českých filantropů Jan Školník.

text Nada Straková / foto Archiv Jana Školníka a Jan Schejbal

Když Jan Školník v roce 1997 společně se svým otcem koupil broumovskou firmu HOBRA, dnes HOBRA-Školník, a vydal se ji z pražského sídliště do malého příhraničního městečka Broumov řídit, bylo mu čtyřicet. Výroba filtračních desek, které používají všichni po celém světě, se pěkně rozjela a rozený Pražan si Broumovsko zamiloval. V roce 2004 tu se svou manželkou Marcelou založil neziskovou organizaci Agentura pro rozvoj Broumova. Oblíbený region se rozhodl nejen oživit, ale jeho krásy ukázat i lidem z daleka. K financování řady aktivit agentury přizval Jan Školník postupně místní podnikatele, s nimiž společně založil Podnikatelský klub Broumova.

Nejviditelnější snahou Školníka a jeho agentury je obnova Broumovského kláštera, do kterého se díky němu vrátil život a návštěvníci. Barokní komplex se zahradou je otevřen veřejnosti, pořádají se tu výstavy, koncerty, divadelní představení, workshopy a debaty a lze se tu také ubytovat.

Jan Školník se osvědčil jako úspěšný podnikatel i velmi inspirativní filantrop, který podnikatelské principy jako podnikavost, promyšlenost investic a trpělivé plánování dokázal aplikovat i ve své neziskové organizaci. V roce 2014 se stal Společensky prospěšným podnikatelem v soutěži pořádané EY a o čtyři roky později získal výroční cenu Via Bona od Nadace Via za filantropii v regionech.

Každý rok se vydává na týdenní pěší poutí. Sám, offline, s ubytováním, které si hledá až tam, kam dojde. “Na jedné takové pouti jsem přišel na to, že jsem pravděpodobně velmi umanutý,” prohlásil Jan Školník na svém vystoupení na TEDxPrague před dvěma lety nazvaném Čeho lze dosáhnout trpělivostí.

Byla vaše letošní poutí něčím jiná?

Nebyla. Při poutích, které člověk absoluuje sám, postupně v různých situacích odkrývá sám sebe. Týden sám se sebou je pro mě na celé pouti to nejzajímavější. Že se kolem vás proměňuje prostředí, je evidentní, ale vaše jádro zůstává stejné.

Nevyřešené pracovní otázky si s sebou na cesty neberu. Když se dobře znáte, tak se v denním životě dokážete relativně rychle rozhodovat v souladu se svým svědomím a ve chvíli, kdy je to třeba. Cílem mých cest tedy není řešit pracovní záležitosti, ale prohloubit sebepoznání. Minimálně mi umožňují přijímat věci s mírným odstupem. Kolem situace s covidem byla a bude spousta emocí, týdenní putování o samotě mi dalo možnost alespoň trochu poodstoupit a koukat se na věc racionálněji.

Co se za ten týden děje s myšlenkami?

Když jsem se svými týdenními poutěmi začal, pamatuji si, že až tak třetí den jsem dostával pocit, že mysl přestává tékat, a já se začal odpoutávat od běžných starostí. Po letech se do tohoto stavu dostávám rychleji. Už třeba druhý den cítím, že se mi myšlenky zklidňují. Často je to dáno tím, že s postupujícími kilometry začnete řešit úplně jiné problémy, i ty fyzického charakteru,

Na mapě. Podnikatel a filantrop Jan Školník žije v Broumově, kde vede svou firmu Hobra-Školník. S manželkou založili v roce 2004 neziskovou organizaci Agentura pro rozvoj Broumovska, která pečuje o kvalitu života lidí v regionu.

například jestli ten puchýř praskne, nebo ne. Nástrojem na uklidnění hlavy je vlastně bolest těla.

Všiml jste si za léta putování českou krajinou nějakých změn v životě lidí na venkově?

Říká se, že Česká republika je malá země, ale podle mého se nedá projít pěšky ani za celý život. Zatím jsem ani jednou nebyl dvakrát na jednom místě, proto na tuto otázku nedokážu lehce odpovědět. Jedno je jisté. Když máte čas zastavit se a promluvit si s místními lidmi, překvapí vás, že to, co se jeví z města jako mrtvolno, je vlastně docela bujný život. Při náhodném setkání s lidmi třeba v hospodě mi před očima rozkvetl život daného místa, který není možný spatřit, když tudy projíždíte autem nebo na kole.

Jak vaše firma ustála koronavirovou krizi?

Firma měla na začátku potíže s dostupností zaměstnanců, protože žijeme na hranicích a část kolegů je z Polska. Měli jsme šokový propad zakázek. Ale dá se říci, že jsme dokázali zareagovat adekvátním způsobem. Firma je teď v bezpečném režimu. Každá krize, když se k ní přistupuje podnikatelsky, je příležitost. Všechny problémy jsou zároveň impulsem ke změně. Lze to přirovnat k situaci, kdy máte vnějšího nepřítele. Když lidé cítí existenční riziko, jsou ochotnější ke změnám. Kdyby toho rizika nebylo, přijímali by vše daleko komplikovaněji. Jediné, co u nás karanténa otevřela, je využívání práce na dálku.

A vaše Agentura pro rozvoj Broumovska?

Tam jsme nedostatek hotovosti vyřešili půjčkami od našich dárců a vlastně jsme dopady ještě ani nedopočítali, protože na to jednoduše není čas. Řešíme spoustu krásných věcí a vlnu zájmu lidí přidat se k něčemu, co dává smysl, takže nemáme čas zjišťovat rány.

Turisté se tedy na Broumovsko vracejí?

Naším základním posláním je, aby se v regionu dobře žilo. Takže když mluvím o návratu, vnímám jen počty lidí,

kteří se zpátky do Broumova přistěhují. Cestovní ruch je dobrý na financování kritické infrastruktury a služeb dotyčného místa. Turisté mohou způsobit, že tam například celoročně funguje kavárna, ale naším cílem je, aby se lidé na Broumovsko přistěhovali a žili tam. A to se děje.

Znamená to, že lidé, kteří na Broumovsko přijdou, tu najdou práci?

Bohužel víc obyvatel stále odchází. To však není něco, co vypovídá o současném dění v regionu. Je to reakce na to, co se tu odehrávalo posledních třicet let. Probíhala tady masivní periferizace. Venkov to nemá jednoduché. Neumí se převládajícím trendům sebevědomě bránit. Uzavírá se do sebe, a to nepomáhá. Já jsem přesvědčen, že to zvládneme zastavit.

Už delší dobu se zabýváte definicí kvalitního života. Přišel jste na ni?

Systém je, podle mého bohužel, nastaven tak, že čím více obyvatel žije v jednom místě, tím víc je to vnímáno jako úspěch. Klesající počet obyvatel tudíž pak jako neúspěch, protože daňové příjmy jsou přepočítávány na základě počtu obyvatel. Mám za to, že by se měly najít i kvalitativní parametry života a péče o krajinu, které by v prerozdělovacím kohezním systému měly hrát roli. Aby se v místě dobře žilo, tak tam přece nemusí žít víc lidí, ne? Pro mě růst není měřítkem.

Jak ale změny dosáhnout?

Základním principem je, že člověk by se nejvíc měl věnovat věcem, které může ovlivnit. Globalizační trendy jako jednotlivec můžu ovlivnit velmi omezeně. Pro mě je cennější zaměřit se na své sousedství. Také by pomohlo rozhodovat se na nejnížší možné úrovni. Otázka je, co je nejnížší úroveň. Lidé by měli mít možnost více rozhodovat o svých životech a nést za svá rozhodnutí větší zodpovědnost. Současné

Člověk by se nejvíc měl věnovat věcem, které může ovlivnit

nastavený systém se snaží vyloučit chybu tím, že lidi nepustí k rozhodování. Dám vám příklad. Kopu za malé město, a když na centrálním úřadě chci, abychom si o něčem rozhodli sami, dostane se mi odpovědi, že starostové na to nemají kapacitu a kompetenci. Systém lidem nedůvěřuje, že si rozhodnou správně, tak jim tu možnost preventivně ani nedá. Kdyby ale starostové tyto možnosti měli, rychle by se ukázalo, kdo je dobrý a kdo špatný starosta. Lidé by určitě volili jinak.

Stát lidi podceňuje.

Ano, podceňuje. Já tomu říkám institucionalizovaná nedůvěra, která podřívá možnosti snadnějšího konání. Když využíváte veřejné peníze, je vám pořád připomínáno: Využíváš veřejné peníze, dej si na to pozor, musíš splnit všechny podmínky. Ty podmínky vám a priori naznačují, že jste defraudant a potenciální zloděj. Je to nepraktické. Dám vám příklad. V roce 2015 napíšete do žádosti, že v roce 2017 uděláte kampaň na sociálních sítích. V roce 2016 zjistíte, že ta kampaň nebude tak efektivní, ale jiná by mohla zafungovat lépe. Jenže vy už to nemůžete změnit, protože jste do žádosti napsala, že budete dělat tuhle. Stát také třeba předpokládá, že při konkurzu budou firmy zadávat zakázky kamarádům jako malou domů.

To se ale občas děje.

Ano, děje, ale podle mého ne většinou. Co je důležitější? To, že stát

zajistí, že nikdo nic neukradne nebo nezneužije, nebo to, že spouště neziskovek systém činnost znechutí a nemohou odvádět dobrou práci? Boj se systémem je pro mě největším zoufalstvím. Systém totiž nepřeje tvořivosti. V žádném ohledu.

Mluvíte o neziskovém sektoru?

Ano, toho se to týká nejvíce, protože v něm vykonáváme veřejnou službu, v našem případě vzdělávací a kulturní. Když se snažíme o strategické věci, kdy spolupracujeme s obcemi, vidíme, jak to mají těžké, když chtějí realizovat své priority. Oblast podnikání je našťastí relativně svobodná, jakkoliv se to obor od oboru liší. Veřejný prostor je zanesen balastem. Někdo to omlouvá jako pozůstatek byrokracie Rakouska-Uherska. Mnozí viní i Evropskou unii, ale já si myslím, že problém je v nás. Jenom v nás.

Do Broumova jste přišel jako čtyřiatřicetiletý rovnou řídit továrnu. Pomohlo vám, že jste byl tak mladý?

Bezstarostnost mládí byla rozhodně klíčem k úspěchu. V tomto směru obdivuju tátu, protože do toho šel také. On byl tenkrát v mém dnešním věku, a já se často ptám sám sebe, zda bych dokázal udělat to stejné rozhodnutí. Já tehdy neměl za nic zodpovědnost. Byl jsem svobodný, bez závazků, neuvěřitelné ucho, kdežto otec už měl rodinu, ženu a dvě děti. Snad bych se rozhodl jako táta.

Musel jste se dovzdělávat, nebo vám všechno dala praxe?

Dovzdělával jsem se manažerským směrem. Nakonec se ale ukázalo, že vzdělání nezměnilo nic zásadního. Lze ho dobře využít ke zrychlení rozvoje firmy. Já jsem si nejdřív prošel školou pokus – omyl, a pak teprve se učil, jak se co jmenuje. Lidem, kteří jdou nejprve studovat a nemají žádnou praxi, se vzdělávání může zdát příliš abstraktní, protože si ho nedokážou představit v praxi. Stejně je nakonec potřeba

Otevřeno. Broumovský klášter, který se Janu Školníkovi a jeho Agentuře pro rozvoj Broumovska podařilo zrekonstruovat, dnes funguje jako kulturní centrum pro město a okolí.

foto Profimedia.cz

selský rozum, ať už na to přijdete ve škole, nebo v praxi. Vlastně je to všechno docela jednoduché.

To je povzbudivé.

A jaké byste v tom hledala těžkosti? Nejde dělat jen dobrá rozhodnutí, je potřeba umět udělat i špatná rozhodnutí a učit se z nich. Musím se přiznat, že nástroje, které se učí manažeři k řízení lidí, mi často přišly jako sociální inženýrství, jak nastavit tým, dosadit tam ty nejschopnější, aby to všechno do sebe zapadlo a fungovalo... Od táty mám k tomu velký odpor. Mě víc baví, když to takto ladné není. Má to výhodu, že můžu najmout člověka, který se nemusí zdát jako nejvhodnější kandidát, ale já mu věřím, že to zvládne. Když mu dáte důvěru, naučí se spoustu věcí sám, rozvine se, on je spokojený, já jsem spokojený, všichni jsou spokojení. Kdybych to bral podle teoretických pouček v učebnicích, tak tu pozici nikdy nedostane. Ale možná je to spíš znouzectnost...

Kolem agentury soustředíte spoustu filantropů a regionálních podnikatelů už bezmála patnáct let. Mění se to nějak?

Poznávám více lidí, kteří cítí potřebu zabývat se věcmi kolem sebe. Ale to, že jich poznávám víc, neznamená, že jich procentuálně přibývá.

Bohužel se ukazuje, že skupina lidí, kteří mají prostředky a jsou ochotni dávat, je pořád relativně malá. Jsem přesvědčen, že kdyby si víc lidí vyzkoušelo, jaké to je darovat, kdyby se angažovali v nějakém veřejně prospěšném projektu, objevili by jinou dimenzi svých životů. Jim i společnosti by to značně pomohlo.

Proč myslíte, že lidé, kteří by mohli dávat, nedávají?

Opět se vrátím k systému, který se za komunistů tvářil a i teď se tváří, že veřejný život vyřeší za nás a my se o něj vůbec nemusíme starat. Kdyby lidé dostali možnost se o veřejný prostor starat víc, věřím, že synergie by byla mnohem větší. Lidí, které by to bavilo, by bylo také mnohem více. Dnes mají pocit, že když odvedou daně, mají splněno a o všechno se má postarat někdo jiný. Jak to nastavit, na to nemám návod. Vím ale, že bych raději žil ve společnosti, která bude mít nižší daňový výběr a větší objem vybraných dobročinných peněz ve veřejném prostoru. Náš stát je příliš paternalistický a nemotivuje nás, abychom se víc angažovali. O to je to obdivuhodnější, když to někdo dělá. Zároveň vím, že jsme velmi štedrý národ a že když se dostaneme do nějaké překérní situace, tak to zvládneme. Dobročinnost v souvislosti s covidem je toho důkazem.

Co vedení neziskovky dává vám?

Někde jsem četl, že Aristoteles pravil, že obec nebo komunita je přirozenější než jednotlivec, a tudíž není možné, aby jedinec žil šťastný život bez přispění komunity. Jako lidské bytosti nemůžeme fungovat mimo celek, do kterého jsme každý nějak zapojen, takže o ten celek musíme společně pečovat. Moje zkušenost mi říká, že na tom něco bude.

Vy se tedy snažíte o vlastní šťastný život tím, že pomáháte druhým.

Tak nějak.

Kromě Agentury pro rozvoj Broumovska se angažujete i v jiných charitativních aktivitách. Proč?

Většinu kapacity přirozeně směřuju do Broumova, protože přivést tam potřebné prostředky není vůbec jednoduché. Mám ale vybraných pár projektů, které rád podporuju – Nadační fond nezávislé žurnalistiky, Neuron, Občanský institut a Nadaci Via. Spojuje je téma rozvoje občanské společnosti postavené na svobodě a rozvoji talentu a tvůrčích potenciálů. Systémy často řeší slabé články, ale obecně se málo věnují těm silným. Talentované dítě ve školním procesu má ale stejné specifické nároky jako slabší dítě. Těm slabším věnujeme většinu kapacit, ovšem těm talentovaným skoro žádnou, protože máme pocit, že si s tím poradí samy. Tak to ale úplně není.

Město Broumov bude kandidovat na titul Kulturní město Evropy v roce 2028. To je ambiciózní cíl.

Bude to asi nejmenší a nejdržejší kandidatura, kterou Evropa zažila. Jsem přesvědčen, že máme Evropě co říct. Ukázat jí, že když to území zvedne hlavu a prokáže vůli a vytrvalost, může uspět i ve světě, kde venkovské oblasti dost strádají. Máme vizi, že malé venkovské městečko může hrát v současném světě sebevědomou, hrdou roli. Já věřím, že to tak jednou bude. ●

KOUZLO NEPROŠLAPANÝCH CEST

KDY JSTE SE POPRVÉ SETKALA S FILANTROPIÍ?

Asi už jako dítě v rodině. A pak když jsem na střední škole docházela pomáhat dětem do Jedličkova ústavu a zažila obrovskou oddanost jedné mladé vychovatelky, která už tehdy věděla, že tohle je její poslání bez ohledu na složitost té práce.

KTERÝ FILANTROP VÁS NEJVÍCE V ŽIVOTĚ OVLIVNIL NEBO KOHO OBDIVUJETE?

Pracovně i v přístupu k uvažování nejen o filantropii Libor Malý.

CO ROZHODLO, ŽE SE BUDETE SVĚTU FILANTROPIE PROFESIONÁLNĚ VĚNOVAT?

Možnost začít dělat něco, co v Česku do té doby nebylo. Pomáhat lidem, kteří se rozhodli dělat něco pro ostatní, aby to mohli dělat efektivněji a promyšleně. Propojit své vlastní zkušenosti z neziskového světa i práce v byznysu.

CO MUŠÍ A NEMUSÍ MÍT SKUTEČNÝ FILANTROP?

Měl by umět poctivě přemýšlet o své motivaci a důvodech, které ho k filantropickému angažmá vedou. Nemusí mít žádné velké peníze, filantropie není jen o nich.

EXISTUJÍ V DOBROČINNOSTI NÁSTRAHY, NA KTERÉ JE TŘEBA SI DÁT POZOR?

Rychlá řešení a prošlapané cesty. Myslím, že největší kouzla se dějí na těch nových a neprošlapaných.

OTÁZEK

DAGMAR GOLDMANNOVÁ

Vede Nadační fond Via Clarita, který vznikl před čtyřmi lety, aby profesionálně pomáhal filantropům v plnění jejich dobročinných snů. Via Clarita se zabývá poradenstvím při vytváření dárcovských strategií, zakládání vlastních organizací, nebo třeba evaluaci již existujících projektů. V rámci organizace setkání a seminářů přináší inspiraci ze zahraničí a vytváří prostor pro diskusi o nejrůznějších filantropických tématech. Předtím se Dagmar věnovala humanitárním a rozvojovým programům v Africe a v Asii, celoživotně pak tématům dobrovolnictví a globálního vzdělávání.

Více na viaclarita.cz.

KTERÉ OBLASTI JSOU MEZI FILANTROPY NEJOBLÍBĚNĚJŠÍ A KTERÁ TÉMATA JSOU NEJMÉNĚ OBLÍBĚNÁ - PROČ?

Mnoha lidem záleží na podpoře vzdělávání, asi v něm vidí možnost, jak podpořit změnu uvažování a budoucího chování. Na okraji zájmu byla donedávna třeba podpora duševního zdraví nebo téma kvalitního života ve stáří.

PROČ SI MYSLÍTE, ŽE FILANTROPIE JE DŮLEŽITÁ?

Přináší nám smysl do života, možnost podpořit konkrétní lidi nebo organizace, jejichž poslání je pro nás důležité. Sdílet naše hodnoty a vize s ostatními, společně přispět ke změně, jíž chceme v našem okolí nebo společnosti dosáhnout.

NA CO SE VÁS NEJČASTĚJI ZAČÍNÁJÍCÍ FILANTROPOVÉ PTAJÍ A JAKÉ JSOU JEJICH NEJČASTĚJŠÍ CHYBY?

Hledáme společně odpovědi na řadu otázek, jak těch obecnějších – třeba jak zařídit, aby celé filantropické úsilí dávalo smysl – tak i těch úplně praktických, což může třeba znamenat dobře vybranou právní formu organizace nebo to, s kým a jakým způsobem můžou filantropové v dané oblasti spolupracovat. Filantropové často hned hledají konkrétní (obvykle technická) řešení a pořádně si nedají čas na promýšlení, čeho vlastně chtějí dosáhnout.

KDYBYSTE MĚLA NEOMEZENĚ FINANCI A ČASU, KAM BYSTE JE VĚNOVALA?

Asi na vytvoření nějaké velké přírodní rezervace – a aby všechny děti měly přístup ke vzdělání.

Už víte, že je to dobré, že to může zásadně změnit váš život a zároveň i společnost kolem vás k lepšímu, a nakonec i teď v době covidové se ukazuje, že dobročinnost může zlepšovat životy. Takže jak začít?

Jak se stát filantropem

PROČ?

Na počátku musí člověk – dřív, než začne studovat svět – studovat sebe sama. Nejdůležitější otázka, kterou si musí položit, je proč. Proč se chci věnovat filantropii? Co to ve mně vyvolává? Léčí mě to? Cítím se být lepší? Mám radost? Chci uznání a obdiv? Děláním to ze své vlastní vůle? Můžete mít dojem, že to dlužíte svým prarodičům nebo dětem. Může vás motivovat náboženství, víra. Znalost toho, odkud vaše motivace pramení, bude pro vaši dlouhodobě úspěšnou filantropii klíčová. Vzápětí přichází otázka druhá: jakým filantropem chci být? Chci věnovat peníze, nebo čas? A kolik čeho? Žádná filantropická pomoc není malá. Buďte velkorysí, nakolik je realisticky ve vašich silách, a uvidíte, že se velkorysost bude šířit kolem vás.

CO CHCI ZMĚNIT?

Když prozkoumáte sebe sama, rozhlédněte se kolem. Co chci, aby se změnilo k lepšímu? Nejlepší je zvolit si dvě až tři konkrétní témata a tudy napřít svoji energii. Ona témata vás musí skutečně zajímat a bavit, jinak u nich dlouhodobě nevydržíte. Může to být celá oblast zájmu – třeba záchrana zvířat, nebo zcela konkrétní věc – pomoc nejbližšímu útulku koček. Ptejte se sebe,

nenechte se ovlivnit. Neexistují více a méně ušlechtilé dobročinné skutky.

DŮVĚŘUJTE

Samozřejmě, že jako dárci budete chtít vědět, kam vaše peníze putují. Ale nadací či instituci, které darujete peníze či čas, důvěřujte v tom smyslu, že ji necháte dýchat, platit nájem a provozní náklady, protože jediné v takových podmínkách – nezapomeňte, že chcete své peníze věnovat profesionálům – může nakonec splnit vaše filantropické zadání. Někteří dárci začátečníci mají pocit, že neziskové organizace žijí ze vzduchu a při péči o vzdělání znevýhodněných dětí, čištění pramenů či péči o vzácná zvířata není zapotřebí telefonovat, platit wifi a v zimě topit v kanceláři.

NEZAČÍNEJTE Z NULY

Odolejte pokušení zakládat zbrusu novou neziskovou společnost, pokud se vaším tématem už nějaká zabývá. Ani MacKenzie Scottová, která v létě věnovala 1,7 miliardy dolarů 116 organizacím, nepostupovala jinak. Nechala svůj tým lidí analyzovat organizace, jejichž činnost ji zajímala, a těm posléze poslala svoji podporu na účet. Nezakládala kvůli tomu žádnou nadaci ani organizaci.

PENÍZE, ENERGIE, ČAS

Nechte se inspirovat. Pokud jste majetní, pak třeba velkolepou výzvou The Giving Pledge. Před deseti lety ji v USA inicioval Warren Buffett, celoživotní filantrop a investor, se svým přítelem Billem Gatesem a jeho ženou Melindou. Dnes takřka devadesátiletý Warren Buffett tehdy přišel s výzvou, která zavazuje členy věnovat na dobročinnost během života většinu jejich majetku. Ale nemusíte mít miliardy. Stačí zajít do Dobrovolnického spolku v Ústí nad Labem nebo Sousedského klubu v pražských Vršovcích. Vaším darem může být dobrovolné věnování času, energie, chytré nápady a kontakty.

Filantropem totiž může být každý. Jak před pár lety pro Umění darovat prohlásila Claire Costello, slavná odbornice na filantropii z USA: „Věřím, že jsme se všichni jako filantropové narodili. Se sklonem rozdávat a dělit se. Postupně to překryjí starosti o práci, pocity, že všechno je komplikované, že já sám stejně nic nezměním. Je potřeba dobro v člověku nějak podnit. Člověk musí začít přemýšlet jinak. Odhalit sám sobě, co se mu líbí a s čím se ztotožňuje. Když v sobě pak lidé ten potenciál objeví, začnou se ptát, jak ho rozvinout a pečovat o něj. Filantropie nemá vadu.“

UMĚNÍ DAROVAT THE ART OF GIVING

Vychází díky podpoře Václava Dejčmara, Ivany a Tomáše Janečkových, Martina Kulíka, Lenky a Roberta Schönfeldových a dalších

Redakční rada: Ivana Janečková, Lenka Schönfeldová, Dáša Goldmannová, Zdeněk Mihalco, Mikoláš Orlický, Nora Grundová

• **Externí spolupráce:** Naďa Straková, Nina Kolářová

• **Ilustrace:** Eva Chmelová • **Produkce:** Kateřina Mlynářová

www.nadacevia.cz/umenidarovat